

**Familjefrukost -
populärt koncept
i Oxelösund**

**Tema: Mat & klimat
Så blir söndagsmiddagen
ett uttryck för tron**

**Ska vi flytta in i kyrkan?
Planera rätt för framtiden**

Ingen beslutsångest
**Kyrkopolitiker Timmy Leijen
hittade hem hos kyrktanterna**

Besök en ny kyrka i sommar

Har du laddat ned appen **Kyrkguiden**?

Med appen **Kyrkguiden** kan du se vad som händer i kyrkan och få hjälp att hitta till kyrkor runt om i Sverige och världen.

Kyrkguiden är gratis och finns där appar finns.

Svenska kyrkan

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

TA STÄLLNING FÖR EN RÄTTVIS VÄRLD
Stöd utsatta människor varje dag.

BLI MÅNADSGIVARE NU

Sms:a ACT till 72905 och ge 100 kr/mån

act
Svenska kyrkan

STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen utkommer med 4 nummer per år och skickas till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift.

Upplaga: 3 800 exemplar
Utges av Stiftsstyrelsen i Strängnäs stift

ANSVARIG UTGIVARE

Eva Karlsson

REDAKTÖR

Miriam Arrebäck
Strängnäs stift
0152-234 70

GRAFISK FORM

Pia Andersson
Strängnäs stift
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD

Pia Andersson
Miriam Arrebäck
Kim Baung
Jan Eckerdal
Hans Heerman-Göransson
Åsa Ingårda
Agneta Larsson
Mathias Lundqvist

ADRESS OCH TELEFON

Portalen, Miriam Arrebäck
Box 84
645 22 Strängnäs
strangnas.portalen@
svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA

www.svenskakyrkan.se/
strangnasstift

ADRESSREGISTER

Portalen skickas till anställda och förtroendevalda som finns i inlagda i Kyrksam. Adress-ändringar görs av respektive församling.

OMSLAG

Timmy Leijen, Örebro
Foto: Magnus Aronson

Strängnäs stift har många ansikten, några av dem möter du i detta nummer av Portalen. En del är välbekanta, andra kanske är nya för dig. Låt sommaren bli en tid för ny vänskap och tid för häng med ditt vanliga gäng. Ha en skön sommar!

MIRIAM OCH PIA

Sagt vid kyrkkaffet	4-5
Timmy Leijen, brinner för Svenska kyrkan och allas lika värde	6-10
Boktips för sommaren	11
Stiftet runt	12-13
Tema: Mat & klimat. Hur påverkas skapelsen av det vi äter?	14-19
Fördjupning: Mats Ershammar om mat- och måltidsval	20-22
Planera för effektiv lokalanvändning	24-25
Nyfiken på: Therese "Tessan" Cambrant Berg, församlingspedagog som har familjerna i fokus	26
Kurser och utbildningar	27

"Mätningen av hur många som släckte hemma under Earth Hour ställdes in då mörkertalet ansågs bli för högt."

Maria Holmberg, stiftsdiakon, rekryteringsansvarig.

tipsar

"GLO OCH SNO"

Tema Mat och klimat bjuder på intressant läsning och många goda exempel för den som vill göra något på hemmaplan. Läs och sno!

SIDORNA 14-19

WOW, VILKEN LIVSBERÄTTELSE!

Tommy Leijen på djupet, i lokalpressen omnämnd som Svenska kyrkans starke man i Örebro. Men vem är mannen bakom rubrikerna?

SIDORNA 7-10

STIFTET RUNT

Det händer så mycket runt om i församlingarna. Nu när sommaren står för dörren kan man ju passa på att planera in en roadtrip.

SIDORNA 12-13

”Det finns inga främlingar, bara vänner vi inte känner”

I höst startar en ny omgång av kursen Tala väl om varandra som vill stärka Svenska kyrkan i det interreligiösa arbetet.

Kursen vänder sig till medarbetare i församling/pastorat, gärna att en anställd och en ideell/förtroendevald går den tillsammans.

Deltagarna ska ha ett intresse av att arbeta vidare med interreligiösa möten som aktiva dialogaktörer på hemmaplan efter kursens slut. Tanken är att deras nya kunskaper ska komma hela församlingen eller pastoratet till del i det dagliga, praktiska arbetet.

Kursen, som genomförs för fjärde gången, inleds med en gemensam helg den 6–8 december 2019. Sammanlagt 14 dagar och då ingår en veckas studieresa till Jerusalem och Svenska Teologiska Institutet, STI. Syftet med resan är att ta del av den långa

erfarenhet kring religionsmöten som finns där. Mellan kurstillfällena genomförs vissa obligatoriska hemuppgifter.

Efter avslutad kurs den 5 september 2020 inbjuds dialogaktörerna till ett nätverk där deltagare från tidigare kurser också ingår. Kontaktperson i Strängnäs stift är stiftsadjunkt Eeva-Liisa Kettunen.

Johan Engvall, kaplan på STI i Jerusalem, var värd för deltagarna i samband med årets studieresa. Från vänster Anna Jarl, Eeva-Liisa Kettunen, Olof Söderberg och Pernilla Myrelid.

FOTO: STI

Inga-Lill Erixon

Sprider ljus i världen

Den internationella gruppen i **Oxelösunds** församling har fått en ljus idé. De träffas varje måndag och tillverkar ljus i form av vackra rosor. Pengarna från försäljningen går till kampen mot könsstämpning av flickor i Tanzania. Via Act Svenska

kyrkan har gruppen hittills skickat 25 000 kronor, och mer är på gång.

– Vi gläds åt att vi kan bidra till det här viktiga arbetet. Dessutom har vi så roligt när vi ses, det är en del i vår församlings diakonala arbete, säger Inga-Lill Erixon.

Signe dig Signe

För första gången har priset "Ungt ledarskap" delats ut i Strängnäs stift. Det gick till Signe Sjöberg, **Nynäshamn**.

Hon mottog priset i samband med en stor Unga ledare-gala i Eskilstuna i maj.

Snickaren Anders Gustafsson är också förtroendevald, här med Gunilla Thelin, kyrkoherde i Bettna församling.

Kors av fruktlådor

Fem kyrkor, men bara två processionskors. **Bettna** församling behövde fler kors.

– Vi har duktiga hantverkare bland våra förtroendevalda som kan snickra. Korsen tillverkades i samma form som det kors som redan fanns i församlingen, berättar Gunilla Thelin, kyrkoherde.

Det ljusa träslaget är vanlig furu, men den mörka infällningen är återvunna fruktlådor från den lokala lanthandeln. Fruktlådorna kom till Bettna från Sydamerika på 1980-talet och även om lanthandeln lades ner på 90-talet blev lådorna kvar i ett förråd.

– Nu har församlingen processionskors i alla kyrkor, och ett kors i barnstorlek, säger Gunilla Thelin.

PIA ANDERSSON

”Mission är att vara sänd till platser du aldrig tänkt dig. Mission är lika mycket en rörelse i oss själva som en rörelse i geografin.”

KENT WISTI I KYRKANS TIDNING

Sverigefinsk 30-åring

Sverigefinska telefonjouren *Palveleva puhelin* öppnades 1989, och fyller nu 30 år.

– Det är viktigt att kunna prata om svåra saker på sitt hjärtas språk, säger Eeva-Liisa Kettunen som är Strängnäs stifts samordnare för Sverigefinska telefonjouren.

Den som ringer är anonym. Jouren är bemannad av både frivilliga och anställda. Ideella krafter får en grundutbildning i telefonsjälvård. Hjälptill att sprida information om jouren med material från Svenska kyrkans intranät, webbshoppen.

Pratar du svenska finns akut samtals- och krisstöd via Jourhavande präst telefon: 112, kl 21-06.

Chatt och digitalt brev: www.svenskakyrkan.se/jourhavandeprest

Misha Tavassoli är Årets Strängnässtiftare

Utmärkelsen Årets Strängnässtiftare 2019 har tilldelats tolken Misha Mikael Tavassoli, för sitt generösa ideella engagemang för medmänniskor i **Vingåker**.

Stiftsstyrelsens motivering: *"För den beredvillighet och generositet med vilket han på ideell basis ger av tid och engagemang för att möta materiella och andliga behov hos medmänniskor i Vingåker."*

Misha Mikael Tavassoli kom till Sverige för 13 år sedan från Persien/Iran. Han och hans syster gick i kyrkan och fick hjälp att få predikan översatt.

– Jag är tacksam för den hjälp jag fick. Nu vill jag hjälp andra, säger Misha Mikael Tavassoli.

Presenter att bära (på)

När du besöker Strängnäs domkyrka kan du passa på att köpa några presenter. Eller varför inte ett minne till dig själv?

Bricka med mönster från balkongräcke av smide som tillhört den medeltida koromgången, kostar 100 kronor. Eller smycket i silver där förlagan är ett av domkyrkans processionskors designat av Sigurd Persson. Smycket inklusive kedja kostar 300 kronor. Domkyrkoshoppen finns i entrén.

Markus von Martens...

... är ny kontraktsprost i Domprosteriets kontrakt. Han välkomnades i samband med vallfartsmässan i Vårfruberga.

Under tre dagar i slutet av maj bjöd biskop Johan in de fyra kyrkliga yrkesprofilerna till möte med temat "Med dopet som grund". Dagar fyllda av föreläsningar men också av tid för gemenskap i gudstjänst och i gröngräset vid S:t Nicolai kyrka i Nyköping och på Stiftsgården Stjärnholm.

Vad tar du med dig från profildagarna?

Irène Ulama, pedagog, Bodarne pastorat:

– Det är roligt när alla profilerna är tillsammans. Jag fastnade för det Sara J Grip sa om de döptas gemenskap, att en församling inte enbart utgörs av de som firar gudstjänst utan andra grupper som möts kan vara församling. Checklista för god gemenskap var också bra.

Johan Armö, komminister, Almby församling:

– Att vi har ett fantastiskt stift! Det har varit goda teologiska föreläsningar och det har känts på riktigt. Dagar fast förankrade i den lutherska teologin och vi har firat handboksmässor. Strängnäs stift står fast i tron och har inte tummat på teologin. Magnus Persson inspirerade.

Anna-Karin Johansson, diakon, Södertälje pastorat:

– Lisa Pettersson Hårdnes föreläsning om människors relation till kyrkan, att en del har så svag anknytning till kyrkan att man inte förmår att avkoda våra symboler. För mig blev det en påminnelse att jag verkligen måste avläsa människors reaktioner.

Susanna Englund, kantor, Kumla pastorat:

– Eric Schulds föreläsning var jättebra, när vi fick följa med på hans livsresa. Jag tyckte också om Jonas Eeks liknelse att vi är SFI-lärare i kristen tro. Det är en enkel bild som man förstår direkt. Vi behöver undervisa mer om tron.

MIRIAM ARREBÄCK

Vänskap vi gärna skriver under på

Sedan förra året har Strängnäs stift ett vänstift i Tanzania, det Nordvästra stiftet i den Evangelisk-lutherska kyrkan. Avtalet skrevs under i samband med stiftsfesten i domkyrkan i augusti.

Som ett led i att fördjupa vänskapen och kunskapen om varann besökte en delegation från Strängnäs stift Bukoba i maj i år. Då undertecknades avtalet ännu en gång – för att firas på plats även i Bukoba. De som satte namnen under avtalet var biskop Abednego och biskop Johan, samt generalsekreterare Elmerreck Kigembe och stiftsstyrelsens 1:e vice ordförande Lars Johnsson.

Avtalet handlar till att börja med om ett utbyte kring musik och ungdomsarbete. Från båda stiftet finns också en önskan om att bidra till att kontakter knyts mellan enskilda och församlingar. Funderar ni på att bli vänförsamling och vill veta mer, kontakta Anne Falk, Internationell handläggare Strängnäs stift.

KÄNDIS. Lokaltidningen Nerikes Allehanda har kallat Timmy Leijen för "Svenska kyrkans starke man". Men sina många förtroendeuppdrag och engagemang är han en känd profil hemma i Örebro.

Med tanten som förebild

Ordet omsorg återkommer i Timmy Leijens berättelse om sin livsresa. Den fick honom att känna sig välkommen till kyrkan – särskilt då han halkat snett som tonåring.

Men vem hade kunnat tro att han skulle bli kyrkligt styrelseproffs och kallad "Svenska kyrkans starke man" i Örebro?

TEXT: INGALILL BERGENSTEN FOTO: MAGNUS ARONSON

PÅ SIN vänstra vad har Timmy Leijen låtit tatuera in en Jesusbild, ett fredsmärke och en lotusblomma. Alla dessa bilder står för viktiga delar i hans liv. Ett liv som började i enklast möjliga sammanhang.

– Jag kommer från mycket fattiga förhållanden. Under småskoleåren hade jag ett ombyte kläder och då de var smutsiga och skulle tvättas fick jag stanna hemma från skolan, berättar Timmy Leijen.

RESAN TILL den charmfulla gula trävillan i Rynninge och en ordnad tillvaro som sjuksköterska och samtalsterapeut på ungdomsmottagningen Knuffen i Örebro har långt ifrån varit spikrak.

– Min morfar var gårdfarihand-

lare och tillhörde resandefolket. Innan jag började skolan bodde jag mycket hos mormor och morfar och fick följa med på försäljningsturer runt om i Sverige. Jag brukar skämta om att jag är uppvuxen på en bunt laxrosa underkläder. För det var det jag satt på därbak i Volvo duetten.

– Vi tältade oftast eller bodde på höskullar. Det var en Rasmus på luffen-tillvaro, som barn upplevde jag dessa resor som ett stort äventyr. Jag lärde mig exempelvis simma en sommar då vi slagit läger vid havet i Västervik.

När skolan började återvände Timmy till föräldrarna på norr i Örebro och mötte för första gången kristna människor i samband med

kyrkans barntimmar i stadsdelen där han bodde.

– Jag minns en gång då barntimmarna gjorde en utflykt till kursgården Solliden vid Lången. Där fick jag en strutglass. En jättestor upplevelse för mig. Det säger väl något om hur påvert vi hade det hemma...

TIMMYS STÖRSTA behållning av kyrkans barntimmar handlar om omsorgen som de två ledarna, tant Berit och tant Kerstin, visade honom.

”Vi var **småkriminella** helt enkelt. Jag minns särskilt en gång då jag **kom till konfirmationen hög på kontaktlim** och hade limrester runt munnen.”

– Jag var nog rätt busig, men de tyckte om mig ändå och månade om mig. Det påverkade mig starkt. Jag kommer från en missbruksmiljö och med missbruk följer att omsorgen om barnen inte alltid är som den ska...

I yngre tonåren hamnade Timmy i ett ungdomsgäng som sniffade lim och thinner och snodde bilar.

– Vi var småkriminella helt enkelt.

– Mamma hade fått för sig att jag absolut skulle konfirmeras och såg också till att jag deltog i konfirmationsundervisningen. Där mötte jag kyrkans omsorg på nytt. Jag minns särskilt en gång då jag kom till konfan hög på kontaktlim och hade limrester runt munnen. Då sa ledaren till mig att jag skulle sluta med sånt där och vara med människorna i kyrkan i stället. Och så blev det.

I SAMBAND med konfirmationen bejakade Timmy den gudstro han haft sedan barnsben och bekände sig som troende.

Gänget som hängde i Olaus Petri församlingsgård bestod på 1970-talet av 30-40 ungdomar och Timmy var en av dem.

– Jag blev en hängiven kyrkobesökare också och gick på alla gudstjänster. Dessutom innebar engagemanget i kyrkan att jag skolades i demokrati och förenings-

teknik. Hos prästfamiljen Garlöv fann jag trygghet och en omsorg jag saknade hemma. Jag har fortfarande kontakt med dem.

TONÅRINGEN TIMMY Leijen blev också kyrkopolitiskt engagerad och var med och startade Levande församling, en föregångare till partipolitiskt obundna Posk. I samband med detta påverkades ännu en gång hans livsväg av en tant, den här gången tant Ulla.

– Hon kom till mig och sa att jag borde

bli socialdemokratisk kyrkopolitiker. Och det blev jag.

Eftersom Timmy Leijen beskriver sig som en människa som hellre säger ja än nej – som rent av har svårt att säga nej – sögs han in i det kyrkopolitiska sammanhanget med hull och hår. Det är nästan enklare att säga vilka poster han inte haft, och engagemanget har varit stort både lokalt och nationellt. Han har suttit i missionsstyrelsen, varit ombud på Kyrkomötet i 20 år, varit med och startat Olaus Petri församlings Pappis-verksamhet.

– Sedan 2001 är jag kyrkorådsordförande, numera i det som heter Örebro pastorat. Jag är stiftsfullmäktiges ordförande och sitter även i stiftsstyrelsen. Det är väl

bara att erkänna att jag gillar att påverka och bestämma, att ha makt.

HUR LYHÖRD är du för andras åsikter?

– Det borde andra svara på. Jag försöker i alla fall vara lyhörd mot mig själv och mina värderingar. Det finns de som tycker att jag är för mesig och de som tycker tvärtom. Men man kan inte vara älskad av alla.

Vad tänker du om kyrkans framtid?

– Ödesfrågan är om kyrkan kan bli angelägen och viktig för den som söker den, vara närvarande och tydlig i söndag som vardag. Vi kommer att ha den kyrka som vi utvecklar och förvaltar – den som vi ”förtjänar”!

Och hur länge tänker du själv fortsätta som kyrkopolitiker på nästintill halvtid?

– Det är upp till väljarna och nomineringskommittén att bestämma. Jag tar inget för givet.

DU HAR ju varit rejält i blåsväder några gånger på senare år för ditt arvode och ditt dubbla styrelseengagemang i både Stadsmissionen och kyrkorådet som beviljar medel till Stadsmissionen. Har det fått dig att tappa lusten för dina uppdrag?

– Det var naturligtvis inte så klokt att tacka ja till både styrelseuppdrag i Stadsmissionen och pastoratskyrkorådet. Men är man en ja-sägare så är man. Och jag brinner för att Stadsmissionen ska finnas för den behövs verkligen.

– Jag har själv inga problem med mitt arvode utan tycker att det är skäligt. Och inte så mycket högre än andra kyrkorådsordförandes om man räknar ihop alla summor de får. När media gick på mig och jag blev attackerad även på nätet funderade jag visserligen på om det var värt att ha dessa uppdrag. Men mitt svar är vi måste engagera oss för att demokratin ska fungera. Och att jag tror att majoriteten ser det goda jag gör.

PRIVAT HAR Timmys liv växlat spår rejält några gånger under livet.

– Jag tror att jag har lite av morfars resandeblod i mig för jag har en viss otålighet som fått mig att göra drastiska saker

VÅRT ATT VETA

Timmy Lars Runar Leijen

ÅLDER: 57 år

FAMILJ: Sambon Sonny, dottern Ellen 25 år.

BOR: I villa i stadsdelen Rynninge, Örebro.

GÖR: Jobbar halvtid som samtalsterapeut och halvtid med olika kyrkliga uppdrag samt en sexualupplysningsverksamhet i Sälen.

FÖREBILDER: Kyrktanterna och människor som visar civilkurage i vardagen

SVÅRT ATT SÄGA NEJ. Inte i sakfrågor men kanske till uppdrag. Ibland kan de blir för mycket. "Men vi måste alla engagera oss om demokratin ska fungera" konstaterar Timmy Leijen, ordförande i stiftsfullmäktige och i kyrkorådet i Örebro pastorat.

som att som 21-åring köpa en enkel biljett till Peking och tågluffa tre månader i Kina. Det här var långt innan Kina hade börjat öppna sig och ingen kunde engelska.

TÅGRESAN TILL Kina inträffade efter att Timmy gått på teaterutbildning i Burträsk, provat skådespeleriet i Örebro och blivit sågad av regissören Georg Malvius.

– Efter Kina drog jag till Malaysia och Australien och blev borta ett år. Det även-

tyrliga resandet pågick från och till i flera år tills farsan sa åt mig att skaffa mig en riktig utbildning. Jag valde mellan sionom och sjuksköterska och blev sjuksköterska. Men den jämna lunken på en narkosavdelning var inget för mig. Och eftersom jag inte klarar av att ägna mig åt något jag inte brinner för sa jag upp mig.

DET FINNS ett ordspråk som säger att när Gud stänger en dörr så öppnar han en

annan. Så blev det för Timmy. En relativt ovanlig dörr öppnades uppe i fjällen. Till sammans med en barnmorska från Örebro kom han att jobba i Sälen på Fjällkyrkans mottagning för unga vuxna under vintersäsongen. Det har han hållit på med i 21 säsonger, de senaste sju i landstingets regi.

– Vi vänder oss till de säsongsarbetande ungdomarna. Det handlar om runt 2000 personer. Vi informerar om bland annat preventivmedel men också om alla männ-

MINNESLÅDAN. Känslan av att jag har funnits i ett sammanhang är jätteviktig för mig, berättar Timmy Leijen och visar lådan med minnen han samlat på sig.

FOTO: MAGNUS ARONSON

iskors rätt till sin kropp och sin egen sexualitet. Det kan tyckas långsökt att en kyrklig person som jag ägnat så mycket tid av mitt liv åt sexualupplysning. Men jag är säker på att Jesus vill att vi ska älska varandra – och oss själva – på alla sätt.

På den stora verandan hänger små och större prideflaggor och det är ingen tillfällighet att Timmy Leijen väljer en prideflagga med ett fredsmärke som en av tre saker som betyder mycket för honom.

SEDAN DRYGT 20 år lever han med en man, Sonny Larsson, som är husvärd på Café Nikolai i Örebro.

– Jag hade länge förstått att jag var bisexuell, och då jag träffade Sonny blev jag omedelbart jättekär. Och det märkliga är att jag aldrig fått några negativa reaktioner eller mött något motstånd inom kyr-

kan på mitt val av partner. Vi kanske inte är så bögiga helt enkelt. Någon kallade oss för ”gråbögar”. Hahaha.

– Hur som helst är det oerhört viktigt för mig att alla människor har rätt att vara den de är, precis som jag har rätt att vara den jag är.

– Min Gud är inte en straffande Gud, utan älskar mig över allting. Även om jag tvivlat i perioder så har jag en stark gudsrelation. Gud är god och vill det bästa för mig. Han unnar mig rätten att få vara mig själv.

– Jag brinner för att kyrkan ska vara en kyrka som möter människan där hon är, även den minsta bland oss. Kyrkan ska ha öppna mötesplatser och diakoni. Men också gudstjänster som berör och ger gudnärvaro.

”Sakerna är bevis på att folk har brytt sig om mig”

■ En amulett med helgonet Sankt Christoffer som bär ett lamm.

– Den fick jag av en flicka jag dejtade en gång i Burträsk inför en resa jag skulle göra. Hon visade stor omsorg om mig och sa att det skulle gå mig väl på resan om jag hade med mig denna lilla amulett. Ihop med den har jag också ett kors jag köpte på ett av Moder Teresas barnhem i Indien där jag jobbat vid två tillfällen som volontär.

– Dessa två små saker ligger alltid i mitt passetui och jag kan inte tänka mig att resa utan dem.

■ En prideflagga med ett fredsmärke i mitten.

– Mitt engagemang för världsfreden började tidigt i livet och är fortfarande mycket stort. Prideflaggan står för min starka övertygelse att alla människor har rätt att få vara sig själva.

■ Låda full med minnen som

exempelvis en sparbanksbok, en landstingsalmanacka, studentminnen, mängder med brev och kort.

– Sakerna är bevis på att folk har brytt sig om mig och att även jag har varit viktig för andra människor.

– Det är bra att tänka på då man har en dålig dag. Känslan av att jag har funnits i ett sammanhang är jätteviktig för mig, och jag tror att alla människor behöver sin historia för att orka leva och möta framtiden.

Mer problematisering tack

■ Politisk och profetisk diakoni

(Argument 2019)

Anna Ardin med flera

Det händer i olika sammanhang att jag möts av någon som säger ungefär: "Diakoni kan ju inte bara vara att ge stöd. Vi måste förebygga och arbeta med profetisk diakoni." Varje gång bekräftar jag att ja, det är en del av Svenska kyrkans diakonala uppdrag. Men vad menar vi egentligen med "profetisk"? Och vilka arbetsmetoder vi kan koppla till detta?

Boken "Politisk och profetisk diakoni" ger mycket material om det profetiska uppdraget, men mindre kring vad det kan innebära för arbetsformer.

Jag tror att alla vill arbeta förebyggande i den mån vi kan. Men är det samma sak som profetisk diakoni? Av boken hade jag önskat mig mer problematisering av att säga "profetisk" i kombination med "röstbärare", "påverkansarbete" eller "röst i samhället" och fler exempel på metoder.

En förtjänst med boken dock är att den ger sig i kast med begreppet "profetisk diakoni" ur olika perspektiv och sammanställer material kring det. Bra med sådana utgångspunkter för samtal, det blir annars bara ett "vill detta" eller "vill inte detta" när profetisk diakoni tas upp.

Jag avslutar läsningen med många frågor i mitt huvud. Går det profetiska uppdraget att institutionalisera, göra till en arbetsuppgift för församling och kyrka, så som Anna Ardin menar? Eller är det verkligt profetiska till slut ett uppdrag för modiga människor där församlingens uppdrag är att ta till sig det som är klokt och backa upp det? Tålmodigt påverkansarbete (tyst eller larmande) och tydliga exempel på inkluderande grupper är viktigt – men vinner vi på att kalla det profetiskt?

BIRGITTA LOUNELA

Trevlig läsning men inte toppenbra

■ Till minne av en villkorslös kärlek

(Norstedts 2018)

Jonas Gardell

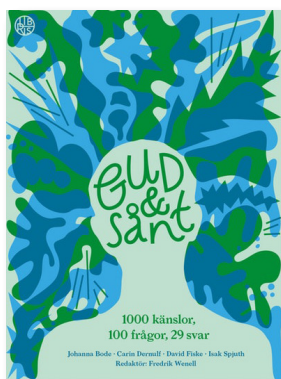
Längre bort än såhär från min vanliga läs-genre är nog svårt att komma. Jag som nästan enbart läser blodiga seriemördarböcker. Detta är något annat.

Boken är en (ibland) gripande dramaberättelse om en familj och dess lögnar genom livet, ja till och med genom generationer. Det finns många kapitel i boken som gör att man funderar över sin egen uppväxt och hur vi människor egentligen beter oss mot varandra och mot oss själva, mycket för att skydda de vi älskar mest. Och detta är en bok om att bli gammal.

Sedan kan jag inte hjälpa att det är extra roligt att flera av stiftets tätorter är med i handlingen lite då och då; som Örebro, Eskilstuna och Katrineholm men kanske framför allt korsningen i Arboga (som dock ligger utanför stiftets gräns). Och som kristlig grädde på moset blir det komiskt och befriande knasigt många gånger när Gardell skriver om mammans frikyrkliga bakgrund med både bibelankedoter och psalmhänvisningar.

Det är ingen tråkig eller dålig bok, men jag var inte överförtjust heller. Den får helt enkelt 3 mitror av 5 möjliga.

PIA ANDERSSON

För nykomlingar och veteraner som inte riktigt vet allt

■ Gud & sånt. 1000 känslor, 100 frågor, 29 svar

(Libris 2019)

Redaktör Fredrik Wenell

Jag tycker att boken var riktigt bra, den svarade på många olika frågor på ett bra och tydligt sätt. Några frågor som jag själv tänkt på fick svar.

Boken svarade på frågor som många människor har funderat över, som "Kan man få förlåtelse för allt?" eller "Vad händer när vi dör?".

Boken är menad att bli läst av nykomlingar till kristendomen eller veteraner som inte riktigt vet

allt. Speciellt om man är ny till kristendomen kan den hjälpa till att få in känslan av hur det är att vara kristen.

Man märkte att texten ändrade lite ton mellan författarna men alla gjorde ett bra jobb. De svarade på frågorna på både ett bibliskt och mer relevant sätt. Boken tog upp de största och flesta frågorna jag har hört om kristendomen. Jag skulle rekommendera boken till alla som är både nya och gamla till kristendomen.

LUDVIG BRODÉN, 13 ÅR

En användbar verktygslåda att återvända till

■ Munken inom dig

(Argument 2019)

Annika Spalde

Boken "Munken inom dig" är med sina 150 sidor lättläst och lättillgänglig, men den rymmer en utmaning för hela livet. Annika Spalde formar med hjälp av den helige Benedikt verktyg för ett gott liv.

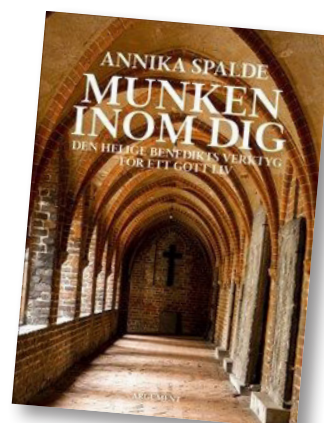
Budskapet är att vi alla kan leva ett munkliv, det vill säga fokusera på Gud, i den vardag vi befinner oss. Annika Spalde föreslår konkreta sätt att öva sig i att lyssna till sitt inre, strukturera sitt liv, öva sig i ödmjukhet och fredliga relationer.

Min läsning av boken sammanföll med en flytt, nya relationer och högttryck på jobbet. Det strukturerade livet Annika beskriver låter som en underbar utopi.

Jag läser om enkelhet samtidigt som jag konstaterar att min garderob inte går att stänga på grund av alla kläder.

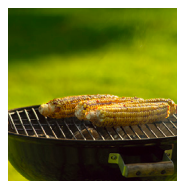
Jag önskar att jag efter läsningen skulle vara förändrad, men inser att det är en lång väg att gå. Det här är en bok att återvända till, som till en gammal verktygslåda där man alltid kan hitta något användbart.

MIRIAM ARREBÄCK

Kvar i stan?

Under sommaren finns trädgårds-möblerna på plats vid **Olaus Petri församlingshem, Örebro**. Fika och träffa andra sommarlediga, flera dagar i veckan. Även bussutflyker anordnas.

Grilla i Eskilstuna

Grillkväll för ungdomar och unga vuxna. Församlingen fixar grill och tillbehör och du tar med dig det du vill grilla. I **S:t Andreas kyrka, Eskilstuna**, kl. 18-21 torsdagar: 20/6, 27/6, 4/7 och 11/7

30 år på pallen

Kantor Per-erik Wiktorp åker ut på turné till fyra av **Sköllersta församlings** kyrkor under juni-juli och spelar orgelmusik. Förutom skön musik blir det även orgelcider efter konserten.

Allsång för barn

24/6 kl. 10.30-11.15 är det allsång med djur-tema (kom gärna utklädd till valfritt djur) i **Adolfsbergs kyrka, Örebro**. Efter allsången lunch och djuriskt gott fika till självkostnadspris!

Sommarkyrka

Tisdagar och torsdagar v26-32 är det "Sommarkyrkan" i **Ramundeboda kyrka** och kyrkpark, kl. 13.30-15.00. Andakt, allsång, fika och trevligheter utlovas. Diakonigruppens damer bjuder på hembakt till kaffet.

Sommarträffar

Varje torsdag vecka 26-33 kl. 14 är det fika och underhållning i trädgården bakom expeditionen i **Hallsberg**.

Vägkyrka med utställning

Årets vägkyrkoutställning i Klockarbackens paviljong heter "Transparant" - fotokonst med Svante Lagerqvist, den 4/7 kl. 19.00 kan du träffa honom. Vägkyrkans café med utställningen, vid **Askersunds landskyrka**, är öppen i juli måndag-lördag kl. 14-18 och söndag kl. 11-18.

Gudstjänst och dans(?)

Friluftsgudstjänst i **Asker-Lännäs församling** vid midsommarstången (lördag 22/6) i Brevens Bruk kl.11.

Näshultadagen

Välkommen till den 33:e upplagan av Näshultadagen 10/8. Möt en mängd olika utställare, bland annat **Husby-Rekarne och Näshulta församlingar** som finns på plats, det blir också andakt såklart.

Ny kyrkoherde på ingång

Anne-Christine Yström startar sitt uppdrag som kyrkoherde i **Mellösa församling** den 5/8. Hon efterträder Jukka Laari som går i pension. Allt gott!

Friluftsgudstjänst med dopp

Midsommardagen lördag 22/6 kl. 18.00 kan du fira mässan utomhus vid Björnlunda hembygdsgård, **Daga**. Dessutom kyrkkaffe av hembygdsföreningen.

Riddarskola

I **Enhörna** bjuder församlingen in barn till riddarskolan för att med riddarnas egna ledord hitta en bra värdegrund att stå på. Lekar, pyssel och att lösa kluriga uppdrag står på agendan 12-14/8 för att nå riddartiteln.

Filmtajm

Den 16 och 17 augusti kan du se på film på kyrkbacken i **Nynäshamn**.

Utställning med illustration

Under sommaren kommer Anna Blåder att ställa ut 19 illustrationer i S:t Nicolai kyrka, **Nyköping**. Utställningen heter "Får jag prata lite med dig?" och pågår 12/6-18/8.

Pensionärskollo med hatt

Trosa- och Hölö-Mörkö församlingar bjuder in till gemensamt pensionärskollo 26/6 med bland annat andakter, tipspromenad och hattmodist.

FÖLJ MED OCH BE

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgågemenskapen och våra vänstift.

VECKA 25

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa. I Borgågemenskapen: Skotska episkopala kyrkan, Irland och Danmark.

Alla Helgons kyrka, Östertälje

med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna. I Borgågemenskapen: England.

VECKA 31

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna. I Borgågemenskapen: Litauen och Irland.

VECKA 32

Nyköpings kontrakt, kontraktsprost Lars Viper. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden. I Borgågemenskapen: England och Finland.

Tunabergs kyrka

VECKA 33

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Jimmy Åkerfeldt. Askersund-Hammar, Ramundeboda, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköllersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker, Lännäs och Kvismare. I Borgågemenskapen: England och Finland.

VECKA 34

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm. Eskilstuna, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshtulla, Kafjärden och Stenkvist-Årila. I Borgågemenskapen: Irland och Danmark.

VECKA 35

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Tomas Rådehed. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge. I Borgågemenskapen: Finland och Skotska episkopala kyrkan.

VECKA 26

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm. Eskilstuna, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshtulla, Kafjärden och Stenkvist-Årila. I Borgågemenskapen: England och Danmark.

VECKA 27

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Tomas Rådehed. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge. I Borgågemenskapen: England och Finland.

VECKA 28

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Jimmy Åkerfeldt. Askersund-Hammar, Ramundeboda, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköllersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker, Lännäs och Kvismare. I Borgågemenskapen: England.

VECKA 29

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösmo-Torö, Nynäshamn, Salem. I Borgågemenskapen: England och Norge.

VECKA 30

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Markus von Martens. Strängnäs domkyrkoförsamling.

Tema

mat & klimat

Det spelar roll vad vi äter. Hur maten har odlats och producerats påverkar vår hälsa och miljön. Ingen vill vara en klimatbov som inte lever hållbart.

Men hur får vi det att funka i vardagen? I kristendomen är måltiden central. Kan församlingen bidra till medvetenhet om vad som är bra mat?

Läs också fördjupningstexten av Mats Ershammar på sidan 20

Recept på

Välldoftande dag i Mikael's församling

Hur påverkar vi klimatet genom vad vi äter? Räcker jordens resurser åt alla? Och vad spelar det för roll vad "lilla jag" gör?

Både frågor och råvaror togs väl om hand när Mikael's församling i Örebro inbjöd till klimatsmart dag med matlagning och bakning.

EN PRAKTISK dag med workshop i matlagning och bakning efter klimatvänliga recept. Det var syftet med den klimatsmarta dag som hölls i Mikael's församling i Örebro tidigare i vår.

Dagen börjar med en kort teorigenomgång av märkningar som exempelvis Fairtrade och One planet plate samt en titt på ett diagram över olika livsmedels klimatavtryck. Det är forskare på Chalmers som räknat fram påverkan genom så kallad livscykelanalys (LCA). Det innebär att även transporter är inkluderade i beräkningen.

Recepten som används i workshopen grundar sig på Världsnaturfonden WWF's märkning "One planet plate". Märkningen innebär att måltiden ryms inom vår planets resurser och klarar Parisavtalets mål på max 1,5 graders uppvärmning. Idag lever vi svenskar som om vi hade 4 jordklot att förbruka varje år istället för bara ett, enligt WWF.

SEDAN ÄR det dags att laga mat. De 10 deltagarna delas in i mindre grupper och snart sprider sig välldoftan över köket. Lök, chili och ingefära fräses ihop med gurkmeja i en indisk currygryta med potatis. Några gör en chokladdessert där svarta bönor ingår. Det blir både proteinrikt och mättande. När alla de tilltänkta recepten är lagade finns fortfarande lite råvaror kvar. Vi slänger ihop något på det också. Inget får gå till spillo!

Helena Björk, anställd i Mikael's församling, övervakar arbetet och hjälper till där det behövs. Hon håller i dagen tillsammans med Karin Helmer och Ingrid Gustafsson, ideella i församlingens

Mer närproducerat än så kan det knappast bli.

en hållbar vardag

om klimatpåverkan gav mersmak

KLIMATSMARTA RECEPT. Inget får gå till spillo när Mikaels församling i Örebro ordnade dag med både teori och praktik kring klimatsmart mat och hållbarhet.

FOTO: ELIN HENNINGSSON

internationella grupp. De fick idén när de besökte grannförsamlingen Adolfsbergs liknande dag om klimat och Fairtrade.

– Där låg fokus på teori, vi kände att vi ville göra något mer praktiskt, säger Helena.

FLERA AV deltagarna försöker redan göra så gott de kan för klimatet i sin vardag. Hanna läser en kurs i Hållbar utveckling på Örebro universitet, hon vill förändra sina vardagsval till att bli mer hållbara.

Simone har slutat köra bil, Africa skäller på sina grannar när de sopsorterar fel. ”Hur svårt kan det vara? Det finns ju bilder på allt!”.

Lilian vill lära sig nya klimatsmarta recept att laga tillsammans med barnbarnen. Hon har med sig och visar återanvändningsbara grönsakspåsar som hon har sytt av sin mammas gamla tyllgardiner. Sandra lagar redan vegetariskt hemma, både för hälsans och klimatets skull.

– Några kanske tycker att kyrkan borde syssla

Dagens meny

Röd linssoppa
Indisk potatiscurry
Morots- och zucchini-biffar
Sås på havregurt med
vitlök och citron
Kikärts- och grönsaksfräs
Black bean brownie

Receptsamling finns på:
www.wwf.se/earth-hour/klimatsmarta-recept

TILLSAMMANS. En praktisk dag med workshop i matlagning och bakning efter klimätvänliga recept. Det här vill vi göra om konstaterade deltagarna.

FOTO: ELIN HENNINGSSON

Vi vill värna
skapelsen ge-
nom att **leva
så hållbart vi
kan.**

med annat än klimatfrågan men för oss känns det som en självklarhet, säger Karin och Helena håller med.

– Att värna skapelsen genom att leva så hållbart vi kan och tänka oss för hur vi utnyttjar våra resurser är ett måste.

Församlingen står även i startgroparna för att bilda en odlingsgrupp. Grönsakslandet är förberedda utanför i trädgården. Tanken är att allt som odlas ska användas i den egna verksamheten. Mer närproducerat än så kan det knappast bli.

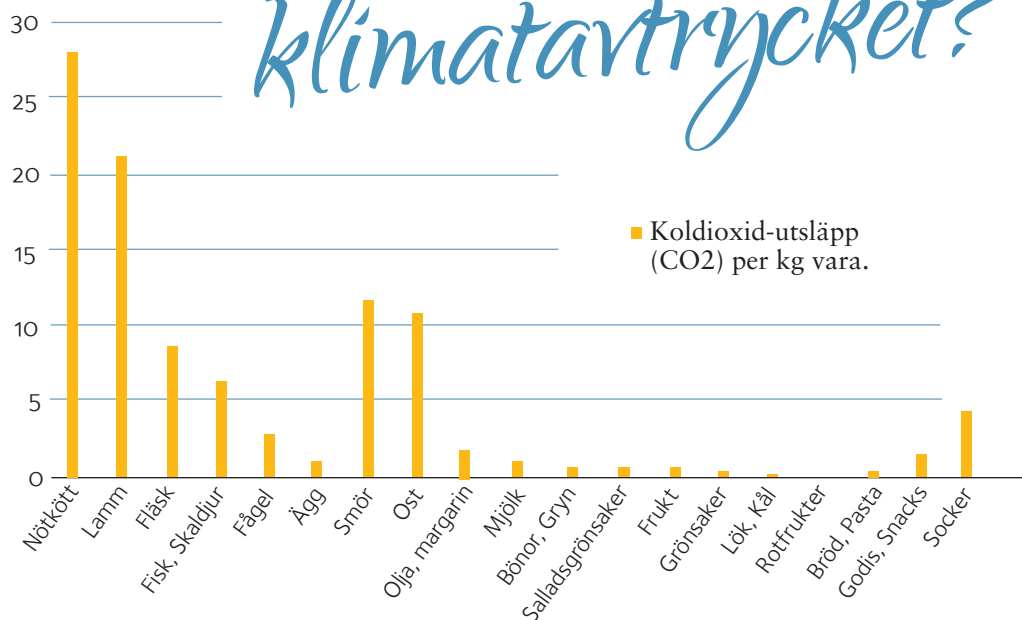
När maten är uppäten är gruppen enig. Vi vill ses igen. Kanske kan vi få lära oss om hur man städar klimatsmart (citron, ättika och bikarbonat dyker upp som förslag direkt)? Hur minskar vi onödig konsumtion? Kan vi få flera recept på klimatsmart mat?

Maten som blev över (det var inte mycket) såldes som matlådor till församlingens arbetslag.

ELIN HENNINGSSON

Hur har du det med

klimatartrycket?

Forskare på Chalmers har beräknat olika livsmedels klimatartryck. Bilden visar en så kallad livscykelanalys, LCA, från odling/uppfödning till lager i Sverige. Även transporter är inkluderade. Läs mer på www.klimatratt.se.

Värdinnan får lägga rabarber på budgeten

Värdinnan Ing-Marie Andersson i Frustuna bakar eget bröd och odlar mycket i församlingens grönsaksland till matlagningen.

FOTO SOFIA ARMAN

"Kyrkorådet beslutade att låta miljö och hållbarhet gå före ekonomin"

Ing-Marie Andersson, är värdinna i Frustuna församling. En församling som är miljödiplomerade. Hur tänker de klimatsmart?

– Sedan församlingen miljödiplomerades har jag börjat handla alla varor som går hos en och samma grossist för att minska antalet transporter. Vi handlar allting KRAV-märkt, ekologiskt och Fairtrade. De enstaka gånger vi köper kött så väljer vi svenskt. Vi ser också till att handla efter säsong.

– Vi gör också mer från grunden. Jag bakar bröd varje vecka och så har vi börjat odla i vårt trädgårdsland. Där finns morötter, rödbetor, fänkål, rabarber och ärtor.

– Från vårt blomsterland tar vi blommor både till altaret och till

borden i församlingshemmet.

– Äppelmusten från vårt egna äppelträd räckte till januari förra året.

Har det blivit dyrare?

– Jag har inte full koll men det kan jag tänka mig. Kyrkorådet har varit med på detta från början och fattat beslut om att det är den här vägen församlingen vill gå. Miljön, kvaliteten och hållbarheten får gå före ekonomin ibland.

Vad säger församlingsborna?

– Det är en känslig fråga för många, särskilt när vi tog bort köttet. Men när jag serverade gulasch med vegofärs istället för köttfärs var det ingen som märkte någon skillnad! Det viktiga är att maten är lagad med omsorg om både människan och miljön.

ELIN HENNINGSSON

Vad spelar maten för roll i församlingen?

Magnus Andersson, pedagog, Eskilstuna:

– Runt mat kan man samla alla olika åldrar, från fika med konfirmanderna till sopplunch med äldre. Ibland blir det tyvärr en ekonomisk fråga, vad har vi råd med.

– Det är väldigt socialt att äta tillsammans. Det är ett grundläggande behov och man är sig själv på ett enkelt sätt.

– Jesus delade måltiderna med sina lärjungar, det var där man hade samtalen.

Andi Österlund, diakon, Turinge-Taxinge:

– Vi har ett eget kafé, och jag är ganska ofta där. Det är basalt att dela bröd, precis som dopet är grunden. Kring brödet möts vi, det är en naturlig mötesplats. Mat är inkör-

sporten till gemenskap.

– Mat är livsviktigt för att kunna leva, liksom andlighet är livsviktigt för att ha ett rikt liv. På det sättet hänger de samman.

Roger Glan, organist, Torshälla:

– Våra soppluncher är välbesökta och dit kommer även vi som kanske inte är den primära målgruppen. Det är en grupp ideella som lagar maten under ledning av vår diakon som har en

bakgrund som kock. Maten håller mycket god kvalitet.

– Både att laga mat och äta tillsammans är betydelsefullt. Det är en del i församlingens liv.

Jonas Ahlsson, kyrkoherde, Hallsberg:

– Jag längtar efter att den skulle spela en större roll. Vi har jobbat med miljöcertifiering av församlingen, till exempel på kyrkogården. Men vi skulle också behöva prata om hur vi

ska jobba hållbart med maten och satsa på att bli klimatcertifierade.

– Även om inte all mat i församlingen är vegetarisk så ska alltid alternativet finnas.

MIRIAM ARREBÄCK

Tandfén har en syster som jobbar på restaurang. Hon buff-fén!

”Vi jobbar ekologiskt, men tar

Mjölkbönderna i Hidingsta har framtidstro trots vegetarisk trend

I dagens samhälle blir mjölkbönderna färre och färre. Att frågan om klimatavtryck har blivit så uppmärksammas påverkar lantbrukare.

William och Ewa Lööw vet hur det är att driva en gård med mjölkcor och spannmålsodling idag.

PÅ STORGÅRDEN i Hidingsta bor Ewa och William Lööw. De har ett 60-tal mjölkcor, med kalvar och rekryteringsdjur består besättningen av cirka 165 djur. Kalvarna behåller de och tjurarna behålls tills de är mellan 15-18 månader. Ewa och William brukar en areal på 160 ha åker samt beten och skog.

På åkrarna odlar de höstvet, höstkorn, vårkorn och havre, men största grödan är gräsvall. De satsar på höstkorn för att få ordentligt med foderspannmål/halm. Blir det dåligt med gräs kan de skörda helsäd av spannmålen.

– Min farfar köpte gården 1945 och drev den i cirka 10 år. I mitten av 1950-talet tog min far och fastrar över gården. Sedan 1969 tog min far över och 1990 kom Ewa och jag hit, berättar William.

EWA ÄR stadstjej, från Västerås, men deltar helt i arbetet på gården.

– Ett skifte är på gång, för om det blir som vi tänkt kommer äldsta dottern Jeanette och yngste sonen Simon att ta över vid årsskiftet, berättar Ewa och William.

Produktionen är traditionell.

– Vi använder handelsgödsel och bekämpningsmedel, men inte mer än vad som behövs, helt behovsanpassat. Vi jobbar alltid med ekologi, men tar hjälp av andra hjälpmedel och producerar så mycket vi kan. Det finns fördelar och nackdelar med allt och vårt mål är att försörja så många vi kan, säger Ewa och William nickar instämmande.

– Vi försörjer 1 500 personer per år med mejeriprodukter vid en normalförbrukning, berättar de. Avkastningen per ko är 11 tusen kilo per år.

NU FINNS många alternativa ”mjölkprodukter” på marknaden i form av till exempel soya- och havremjöl.

– Det är bra att de finns, för dem som inte tål annan mjölk. 18 av de 22 näringsämnen vi behöver finns i mjölken. Det är bara D-vitamin som tillsätts. Därför är mjölken klimatsmart, säger Ewa.

Att ha en köttfri dag i veckan, som Svenska kyrkan förespråkar, är ingenting som Ewa och William tycker är någon bra metod.

– Allt är gott och pepinnar är inget bra.

GILLAR KOR. ”Mjölken är klimatsmart, eftersom Storgården i Hidingsta, utanför Örebro, tillsammans

Kött och mjölk ingår i vårt kretslopp.

Ewa och William Lööf är medlemmar i ett nätverk som heter Kristna bönder.

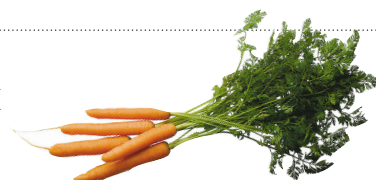
– Att vara med i Kristna bönder ger en stimulation för oss bönder. Det är att ”gå med Gud i vardagen”, säger William.

Var femte hektar jordbruksmark i Sverige är ekologisk

Det innebär bland annat:

- Mer biologisk mångfald, t.ex. bin och andra pollinerande insekter ökar med i genomsnitt 30 % på ekologiska gårdar.
- Ökad djurvälstånd med fler djur som får gå ute och utöva naturliga beteenden.
- Öppna landskap tack vare höga krav på bete för idisslare samt ökad lönsamhet som gör att vi i Sverige kan hålla mark i bruk istället för att den växer igen.
- Massor med hälsosamma livsmedel med hög kvalitet, mycket smak och fritt från onödiga tillsatser.

- Renare vatten och luft.
- Ambitiösa satsningar på vägen till #klimatsmart lantbruk.
- Många ekobönder går före för #fossilfria drivmedel och ökad mullhalt som lagrar kol i jorden. Samt förnybar el, alltid odling utan konstgjort kväve, m.m.
- Friare lantbrukare som slipper hantera giftiga kemikalier hemma på gården

Källa: Jordbruksverket 2018

hjälp av annat”

den innehåller så mycket näring”, säger Ewa Löw som driver med maken William. FOTO: INGER PERSSON

– Varje människa har en kallelse i Guds rike. Vi vill lyfta fram vad Guds kallelse är för Storgården. Det är att sköta jorden så även barnen som tar över ska kunna leva på den.

INGER PERSSON

VÄRT ATT VETA

Nätverket Kristna bönder

Kristna bönder bildades 1984 i Örebro och samlar ett 60-tal lantbrukarfamiljer över hela landet. Medlemmarna träffas 3–4 gånger per år.

De verkar för en ansvarsfull hushållning av jordens resurser inom livsmedelsproduktion.

De vill uppmärksamma beslutsfattare på betydelsen av ett jordbruk som försörjer landet med egna livsmedel. I dag ligger Sveriges självförsörjningsgrad under 50 procent, en sårbarhet när kris- eller bristsituationer uppstår. Det kan hota landets frihet och oberoende.

Kristna Bönder erbjuder samtalstjänsten Jourhavande Bonde. www.kristnabonder.se

MJÖL OCH VATTEN. Som bröd betraktat är det sparsmakat. Biskop Johan vet varför.

Oblat är inte mycket till bröd

– Det är så av pietetsskäl. Man vill inte att det ska smula, det ska hanteras på ett värdigt sätt. Dessutom är det svårt att förvara färskt bröd i kyrkan, det är praktiskt med oblater som har lång hållbarhet.

Men det finns inget som förhindrar att man i nattvarden använder färskt bröd?

– Traditionen säger att det ska vara bakat enligt samma principer som det bröd Jesus och lärjungarna åt, det vill säga osyrat bröd.

Så det är inte reglerat i Kyrkoordningen att det ska vara oblat?

– Nej

Kan något gå förlorat i den här avskalade symbolismen?

– Hela vår gudstjänst är en reducering av en mängd tankar och stor dramaturgi. De som leder gudstjänsten har en utmaning i att förmedla och levandegöra det.

De flesta tänker nog mest på inkarnationen när man hör ”Kristi kropp” och ”Kristi blod”. Är nattvarden en måltid?

– Ja, i någon mån suddar nattvarden ut tiden, vi delar den sista måltiden med Jesus och lärjungarna. Det är inte symboliskt, utan vi är faktiskt fysiskt närvarande och delar bordsgemenskap med dem. Tar fullt ut emot Jesus.

MIRIAM ARREBÄCK

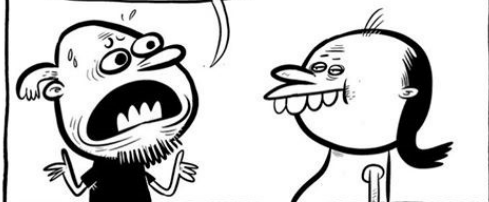
WANLOO:

Vad folk säger:

DEN HÄR EXTREMA VÄRMEN ÄR INTE NORMAL. KLIMATET ÄR FÖRSTÖRT. JORDEN GÅR UNDER!

Vad folk hör:

GRILLVÄDER!

Var femte ko är smålänning.

Källa: Jordbruksverket 2018

MÄTT PÅ *rätt sätt*

Hur påverkas vår syn på mat och måltider av en kristen tro?

BAKOM ORDEN

Mats Ershammar är pensionär, pluggar teologi i Uppsala, ledamot i Kyrkomötet (BA), ersättare i Strängnäs stiftsstyrelse, kommunalpolitiskt aktiv i Salems kommun.

Vad kan vara bättre än att äta och dricka tillsammans? Mat ger som bekant näring för kroppen.

Maten har också sociala, ekologiska och andliga funktioner, vilket väcker frågor om hur vi förhåller oss till andra människor, till skapelsen i stort och ytterst till Gud.

UNDER 2000-TALET har intresset för mat fullkomligt exploderat. I kokböcker, tv-program och bloggar erbjuds läckra och inbjudande matbilder. De visuella presentationerna av råvaror, maträtter och drycker har blivit ett allt viktigare sätt att uppleva mat på.

Matens kvalitet och kultur är ett växande område för forskning och experimenterande. Mat produceras bland annat med hjälp av genetiskt modifierade organismer, GMO. Som argument för att använda denna teknik anges att vi behöver säkerställa att det finns tillräckligt med näringsriktig mat för att klara den globala efterfrågan. Kritiker mot GMO beskriver den som ett oansvarigt överträdande av mänskliga gränser, att det riskerar skapa stora miljöproblem och ökar beroendet av några multinationella företags GMO-patent.

Hastighet och rörlighet har blivit ett viktigt element också när det gäller mat. Snabbmat är ett sätt att få ihop livspusslet med jobb, karriär, resor, familj, träning, barnkalas och övertid. Måltiden är inte sällan något man äter ensam, eller bredvid varandra i stället för med varandra.

Samtidigt växer kritiken mot dagens industriella livsmedelssystem. Teologiprofessorn Norman Wirzba skriver i boken "Food and Faith" att systemen – utöver att påverka miljö och hälsa negativt – ökar distansen mellan produktion och konsumtion. Aldrig tidigare i mänsklig historia har så få människor som idag haft direkt del i och därmed kunskap om odlandet, skötseln, produktionen och förberedelsen av den mat de äter.

Många har en ökad medvetenhet om att vi behöver ompröva vårt förhållande till mat och dess väg fram till tallriken. Vi kan skönja det i efterfrågan på äkthet. Detta sökande efter äkthet är kopplat till återupptäckten av hållbarhet i alla dess aspekter – hållbarhet i miljö- och hälsofrågor, i sociala, etiska, kulturella och andliga förhållningssätt. Mat är idag ett av de områden som starkast knyts till upplevd hälsa och livskvalitet, medan prylar minskar i betydelse.

GENOM VÅRT beteende när det gäller mat visar vi hur vi värderar allt som lever. Som något som är dyrbart, eller inte? Vi behöver mer bry oss om grundfrågan: Vad vill vi att mat ska stå för? Vilket

syfte ska det tjäna i vår värld och i ditt och mitt liv? Är ätandet bara en mekanisk, oreflekterad handling som ska bedömas med avseende på effektivitet och pris? Eller är det en aktivitet där vi ärar Gud, värdesätter skapelsen, accepterar ansvar för vår roll i den, visar gästfrihet och förstår vem som är källan till och uppehållaren av allt liv?

Livsmedel är inte bara en råvara utan faktiskt livets, gemenskapens och kärlekens medel och ett uttryck för Guds närvaro hos oss. Det är också ett "lim" som fogar samman människor och stärker relationer. Vi ser det till exempel hos mamman som ammar sin baby, familjer som äter tillsammans, grupper och samhällen som möts för att fira eller sörja.

NORMAN WIRZBA skriver vidare i boken "Food and Faith" att detta att äta är det enklaste sättet för människor att positionera sig i förhållande till sin omgivning. Enligt Norman Wirzba visar vi med våra mat- och måltidsval vilka sammanhang vi tillhör och vill tillhöra, vad vi tror på, både i fråga om mat och mycket annat, och vad vi värdesätter i livet. I moderna samhällen indikerar mat till exempel individens status, makt och rikedom. Frågan vi får ställa oss blir: Vad ska vara vår berättelse om oss själva, våra släktband bakåt i tiden och vad vi tror på? Hur prioriterar vi och vad har vi behov av? När det gäller livsmedel – med eller utan GMO – vad är förenligt med ansvarsfullt förvalterskap i relation till miljö, djur och människor?

Våra svar på frågorna ovan blir olika beroende av vilken verklighetssyn vi utgår från. Det finns förstås många sådana. En syn är att det enda som mat och dryck ger är bränsle till att hålla våra kroppar igång på ett så bekvämt och billigt sätt som möjligt, oavsett konsekvenser i övrigt. I så fall ser vi livsmedlen och den övriga icke-mänskliga delen av skapelsen som medel för att kortsiktigt maximera mänsklig nytta. Vi framhäver då den materiella verkligheten framför tillvarons helhet.

Men människan drivs väl inte enbart av sina basala behov utan också av att vilja lära känna verkligheten? Detta sökande kan leda till en balanserad syn på mat och natur. Den innefattar att allt i tillvaron hänger samman i ett nätverk av relationer och att naturen inte bara är ett lager av resurser att exploatera. Vi framhäver då tillvarons helhet.

Denna syn kan motiveras på olika sätt. Ett är den ekologiska rörelsens holism: "Det är inte naturen som tillhör människan, utan människan naturen". En annan är skapelsetron, som är väl förankrad i kristna kyrkor. Utöver alltings beroende inom ska-

pelsen, betonar denna tron på en Skapare/Gud, liksom vårt särskilda ansvar att på bästa sätt förvalta skapelsen.

Vi har ett ansvar att skaffa oss kunskap om matens resa från odlandet fram till tallriken och om hur den resan påverkar miljö och allt levande. Denna kunskap har ett långsiktigt överlevnadsvärde. Ju

"Med våra mat- och måltidsval visar vi vilka sammanhang vi tillhör och vill tillhöra, vad vi tror på, både i fråga om mat och mycket annat, och vad vi värdesätter i livet."

bättre kunskap om detta vi skaffar oss, desto bättre kommer vi i längden att klara våra basala behov av mat, försörjning och gemenskap. Om vi däremot väljer att kortsiktig maximera den mänskliga nyttan av mat och naturen i stort, kommer vi i förlängningen få svårt att klara våra egna behov och att bidra till hållbarhet i världen.

Professorerna David Montgomery och Anne Biklé skriver om mikroberna, jordens minsta varelser och hur de påverkar människan i boken "The Hidden Half of Nature". Mikrober är integrerade delar av varje organism på denna planet. Ur mikrobiologins perspektiv är människan en levande spalje – inifrån och ut – på vilket ett antal av dessa mikrober klamrar sig, klättrar och växer.

VAD INNEBÄR detta? Redan att tugga en matbit är aldrig bara att bita i något. Det är också att placera sig själv i ett sammanhang av enorm mångfald och djup. Vi är alltid värd för det som finns utanför och inuti oss, samtidigt som vi själva är värd för andra. Vi är alltså genom skapelsens livscyklar involverade i att ge och ta emot, agera och reagera, äta och bli äten. Inget annat vi gör visar så tydligt som att äta på vårt nära beroende av allt i skapelsen. Detta borde leda till att vi blir angelägna om att vårda den värld som vårdar oss.

Norman Wirzba skriver i boken "Food and Faith" att ett insiktsfullt ätande påminner oss om att det inte finns något mänskligt samhälle utan matbord, inget matbord utan kök, inget kök utan odling, ingen odling utan livskraftiga ekosystem, inga ekosystem utan de krafter som ger liv och inget liv utan sin källa i Gud.

SLUTSATSEN ÄR att vi är beroende av och hör ihop med allt liv, både det som är och det som fun-

nits före oss. Allt har samma ursprung, allt är format av samma jord. Allt delar skönheten och skörheten med varandra. Utmaningen är att förändra vår relation till naturen så att vi varken försöker att behärska den eller göra den till ett objekt. Det gäller att på djupet överge ett synsätt där människan på ett självklart sätt gör sig själv till skapelsens centrum.

Generellt sett får människan genom religion tillgång till meningsskapande strukturer som ofta involverar mat och måltid. Herrens måltid, som också

folk och gärna med dem som i hans samtid sågs som "syndare" och samhälleligt oacceptabla. Jesus använde måltiden på ett högst medvetet sätt. Han insåg att det är när man äter som man kan mötas, pratas vid och få följeslagare. I urkyrkan, liksom idag i en del församlingar, ordnas agapemåltider, kärleksmåltider – en slags knytkalas där det som blev över delades ut till behövande i samhället. Som det står i NT: "Eftersom brödet är ett enda är vi - fast många - en enda kropp, för alla får vi vår del av ett och samma bröd" (1 Kor 10:17).

"Det finns inte någon generell gräns mellan **till-låten och förbjuden** mat. Men i den kristna traditionen har utvecklats argument mot **frosseri eller överdrivet ätande**."

kallas nattvard eller kommunion, är en viktig handling för väldigt många. Den är ett sakramentalt uttryck för att vi inte är självförsörjande utan behöver få vägkost, "matas" fysiskt och andligt

BIBELN FLÖDAR över av referenser till mat och måltider. Nya Testamentet, NT, förespråkar ivrigt gästfrihet. Fasta ses som ett disciplinerat sätt att bli mer medveten om Guds närvaro i världen. Det finns idag inga särskilda dietregler i kristendomen och i synnerhet inte någon generell gräns mellan tillåten och förbjuden mat. Men i den kristna traditionen har utvecklats argument mot frosseri eller överdrivet ätande.

Berättelserna i NT handlar ofta om att Jesus vandrar och stannar upp för att äta och prata med

GÄSTFRIHET OCH öppenhet är helt centralt för kristen identitet och övertygelse. I avhandlingen "Kyrka i nytt landskap – en studie av levande ecklesiologi i Svenska kyrkan," framhåller tillträdande biskopen för Stockholms stift Andreas Holmberg att gästfrihet i en församling i Svenska kyrkan innebär en öppenhet för att också människor med annan trostradition än Svenska kyrkans blir en del av församlingens gemenskap och liv. Men gästfriheten sker inte på bekostnad av det kristna budskapet, utan öppenheten går hand i hand med förkunnelse om Jesus Kristus och kristen tro.

Måltidsgemenskap i en församling är och bör, i linje med Andreas Holmbergs avhandling, vara en integrerad del av att forma och utveckla det lokala kyrkolivet.

Om vi vill leva som kristna har vi ett ansvar att dela med oss och arbeta för allas rätt till mat. När vi i bönen Vår Fader ber "Ge oss idag det bröd vi behöver", ber vi också att dela brödet så att alla ska få tillräckligt med mat.

MATS ERSHAMMAR

TRÅDLÖST ÖVERALLT

Frispråkig präst gäst Bokmässan

Svenska kyrkan tar i årets Bokmässan, den 26–29 september, fasta på mässans tema jämställdhet. I tre seminarier lyfts frågor om hur teologin kan bidra till diskussionen om kvinnor, män, sex och religion.

Huvudgäst är den amerikanska lutherska prästen och aktivisten Nadia Bolz-Weber. För ett tiotal år sedan startade hon kyrkan House of all sinners and saints i Denver, som särskilt välkomnar hbtq-personer och människor med missbruksproblem och psykisk ohälsa.

Nadia Bolz-Weber väcker just nu uppmärksamhet i USA med sin nya bok *Shameless*, där hon med avstamp i Martin Luthers teologi predikar behovet av en sexuell reformation i kyrkorna. I Sverige är hon aktuell med boken *Trasiga helgon* (Libris). Nadia Bolz-Weber medverkar i seminariet Sex och religion.

Det blir också traditionsenligt en litterär gudstjänst på söndagen, i år med historikern Dick Harrison, författarna Judith Kiroos och Olivia Bergdahl.

Hela programmet: www.svenskakyrkan.se/bokmassan

Nadia Bolz-Weber är Svenska kyrkans huvudgäst på årets bokmässan. Hon medverkar i seminariet Sex och religion, som är ett av tre seminarier där Svenska kyrkan är huvudarrangör.

FOTO: THE 2018 MAKERS CONFERENCE

Olaus Petri Vocalis laddar för turné i England och Skottland i juli.

FOTO: EMIL SNABB

Sångfåglar flyger tillbaka

Olaus Petri Vocalis återvänder i sommar till Westminster Abbey och St Paul's Cathedral i London för att sjunga evensong. Örebrokören har fått en inbjudan efter det lyckade framträdandet för två år sedan.

– Att sjunga evensong i England är en månghundraårig tradition som utförs och vårdas med en noggrannhet som gränsar till perfektion. Det är katedralernas egna körer som har ansvaret för evensong. I enstaka undantagsfall kan uppdraget gå till en utvald kör från någon annan anglikansk katedral, säger Mats Bertilsson, dirigent.

Olaus Petri Vocalis kommer att medverka vid två gudstjänster i Westminster Abbey den 28 juli. Den 29 och 30 juli är det dags för evensong i St Paul's Cathedral och då närvarar också biskop Johan Dalman. Turnén innehåller även framträdande i St Giles' Cathedral i Edinburgh och i Durham Cathedral.

Lyssna på kören: www.svenskakyrkan.se/orebro/olaus-petri-vocalis

Allvarligt talat

Sällan har en talare i Strängnäs stift fått så långa applåder. När journalisten Erik Schöldt medverkade i biskopens Profildagar i maj bestämde han sig för att lämna sitt förberedda manus för att istället ge sitt personliga "vittnesmål".

Erik Schöldt beskriver sig själv som en pilgrim som under täckmanteln journalist söker svaren på existentiella frågor.

– Programmet *Text och musik* är mina "hemliga gudstjänster".

Programmet återkommer i Sveriges Radio P2 i höst. Under sommaren sänds sex specialprogram följt av sex repris. Även podden *Myter & mysterier* återkommer i höst.

Kyrka i ett nytt landskap

Eftersom en trofast gestaltning av kyrkan alltid måste ske i relation till de premisser som präglar livet nu är kyrkoteologi en färskvara.

Avhandlingen *Kyrka i nytt landskap*, skriven av Stockholms stifts blivande biskop Andreas Holmberg, är därför en angelägen studie. Holmberg gör en teologisk läsning av svenskkyrkliga miljöer som präglas av etnisk, kulturell och religiös mångfald och där Svenska kyrkan är en minoritetskyrka bland andra.

Genom att ta sin utgångspunkt i frågan om de studerade församlingarnas liv får Holmberg syn på en lång rad intressanta tendenser. Här framträder en kyrklighet där den konkreta gemenskapen av människor som samlas blir starkt identitetsbärande, samtidigt som frågan om vem som är kyrkomedlem hamnar i bakgrunden. Här blir möjligheter (och utmaningar) i ett nytt ekumeniskt tillstånd synligt, där mötet mellan olika kristna traditioner inte sker kyrkor emellan, utan inom den gemenskap som samlas.

Boken är ett väsentligt bidrag till vår kyrkas ständigt pågående reflektion över vad det betyder att vara kyrka på vår plats i vår tid.

JAN ECKERDAL

Ärkebiskopen i podd

Vilka är argumenten för att vara religiös i vår rationella tid? I ett avsnitt av podden *Perspektiv* (den 20 maj)

samtalar ärkebiskop Antje Jackelén med programledaren Per Grankvist om ateism, konsumism och att svenskarna tycks vara sekulära i tanken men inte i sina handlingar.

Nunnor släpper loss

Musikalen *En värsting till syster* kan du se på China Teatern i Stockholm från och med den 11 september 2019.

I USA nominerades musikalen till fem Tony Awards bland annat för "Bästa Musikal" och "Bästa Musik".

Discodivan Deloris van Cartier (Gladys Del Pilar) blir oväntat vittne till ett mord och får en ny och skyddad identitet som nunna. Det blir tokigt, galet och svängiga gospelsåtar med nunnekören som når himmelska (?) höjder.

Vilka hus behövs om

Lokalförsörjningsplaner – en hjälp att tänka visionärt

Alla församlingar i Svenska kyrkan uppmanas nu att planera för en effektiv lokalanvändning. Den 1 januari 2022 ska lokalförsörjningsplaner finnas för varje församling.

Svenska kyrkan har en tusenårig byggnadshistoria och ett kulturarv att förvalta. När förutsättningarna att verka som församling ändras behöver vi se över hur vi använder våra resurser. Det viktigaste är att fortsätta att vara en kyrka där människor kan komma till tro på Kristus och dela en kristen gemenskap.

Det är här som lokalförsörjningsplanen kommer in och är tänkt att vara ett verktyg som hjälper oss att planera för framtiden.

Att fråga sig hur framtidens kyrka ska se ut handlar om att vara visionär. Vilka grupper vill vi ska mötas i kyrkan? På vilka tider? Vilka aktiviteter kan samsas med varandra? Vilka möjligheter finns i kyrkorummet? Kan vi tänka nytt?

Samtalen bör resultera i en dokumentation som konkretiserar prioriterade behov och åtgärder. Den bidrar till en långsiktigt hållbar resursanvändning.

Under senhösten 2019 kommer Strängnäs stift att erbjuda informationsdagar om varför Svenska kyrkan inför lokalförsörjningsplaner och vad planeringsarbetet innebär i stort. Kontaktpersoner är stiftsingenjör Alf Holmgren och stiftsdiakon Annika Melin Mori.

MIRIAM ARREBÄCK

Stora bilden visar Husby-Rekarne kyrka med omnejd.

FOTO: MATTIAS PETTERSSON

- 2016 beslutade kyrkomötet att alla pastorat och församlingar ska ha en lokalförsörjningsplan.
- Lokalförsörjningsplanen ska fastställas av kyrkofullmäktige.
- Kyrkorådet ska minst vart fjärde år pröva om planen behöver ändras.
- Beslutet om lokalförsörjningsplaner föregicks av utredningen *Gemensamt ansvar*.
- *Gemensamt ansvar* föreslår att lokalförsörjningsplanerna ska vara formulerade senast 1 januari 2022.

30 år?

FOTO: ULRIKA ARENIUS

Hovsta kyrka är flexibel

Kyrkorådet i Axbergs församling beslutade för ett år sedan att byta ut kyrkbänkarna i Hovsta kyrka mot trästolar. Lokalen blir mer flexibel och passar bättre för barn och nya former av verksamhet.

– Vi vill att Hovsta kyrka ska vara navet i våra aktiviteter för barn och unga, så det är egentligen barnperspektivet som ligger bakom förändringen, berättar Tomas Rådehed, kyrkoherde i Hovsta pastorat. Prästen Karin Eriksson understryker värdet av att bänkarna ersatts med stolar.

– Nu kan vi möblera precis som vi vill och ta emot sång- och leksugna barn utan problem.

Hon berättar också att föräldrarna tycker att det är trivsamt att komma till kyrkan. Kanske också för att rummet är annorlunda och lite spännande, man kan ana heligheten men det blir lite avdramatiserat.

ULRIKA ARENIUS

Hej Tessan!

FAMILJEN PÅ JOBBET. Det är populärt bland barnfamiljer att komma till Oxelösunds församling på frukost. En av dem som varje vecka välkomnar stora och små besökare är församlingspedagog Tessa Cambrant Berg.

FOTO CATHARINA CARLSSON

Oxelösunds församling renoverade sina lokaler. Nu kan Therese "Tessan" Cambrant Berg stolt välkomna alla barnfamiljer på frukost.

Vad är familjefrukost?

– Familjefrukost är en mötesplats för föräldrar med små barn som vill unna sig lite vardagslyx. Det började för några år sedan med att vi kände att vi ville erbjuda någon verksamhet som dopuppföljning.

– Vi testade att bjuda in till Familjefrukost en gång i månaden och det blev så populärt så nu kör vi varje vecka. Ofta är en präst också närvarande så chansen är stor att man får träffa sin doppräst och prata lite.

– Just närvaron och den kvalitetstid som vi lägger på att se varje besökare tror jag är en av anledningarna till framgången.

Hur ser din tjänst ut?

– Jag började i församlingen 2010 med att jobba med ungdomar och konfirmander, sedan har jag gått över till barn och familj.

– Jag älskar att jobba med mysiga småttingar på Kyrkis, Familjefrukost och i våra barnkörer!

Berätta om församlingshemmets renovering

– Renoveringen var färdig sommaren 2017. Den föregicks såklart av en barnkonsekvensanalys och det fanns många idéer och planer. Vi ville att varje rum skulle ha flera användningsområden, inte ett "barnrum" och ett "ungdomsrum".

– Nu när rummen är neutrala kan de användas till så mycket mer. Ett kontor som blev över är nu barnvagnsparkering och kapprum för de allra minsta. Även utanför har vi nu barnvagnsparkering med tak över.

Hur blev resultatet?

– Förut var det "Hej och välkommen till vår 60-talsbunker". Allt var ett hopplock av möbler och det fanns ingen enhetlighet alls. Nu är det ljus och fräscht tack vare flera nya fönster och vi har vackra målningar på väggarna av vår lokala illustratör Anna Blåder. Idag är jag stolt över våra lokaler och det märks en otroligt stor skillnad. Även familjerna stortrivs!

ELIN HENNINGSSON

VÅRT ATT VETA

NAMN: Therese (alla säger Tessa) Cambrant Berg

ÅLDER: 43

BOR: Oxelösund

GÖR: Jobbar med barn och familj i Oxelösunds församling. Sångerska i grunden.

Läger lockar unga från olika håll

Strängnäs stift ordnar varje år ett läger på Stiftsgården Stjärnholm. För vissa unga passar det bättre än att konfirmeras på hemmaplan.

Att konfirmeras på stiftsgården innebär att man deltar på tre läger; två helgläger och ett sommarläger. Mellan lägren går ungdomen i gudstjänst hemma i sin församling.

Stark gemenskap, nya vänner, många skratt och egna upplevelser av Gud. Lek varvas med allvar och utflykter varvas med andakter och samtal.

SEPTEMBER

3-4/9 Introduktion i diakoni

Fler än diakoner behöver kunna sätta ord på ett av kyrkans viktigaste områden – diakoni. Välkommen till två dagar där du som inte är vigd diakon får rusta dig och får redskap att utveckla församlingens diakonala arbete. På Stiftsgården Stjärnholm.

12/9 Förbättra församlingsbladet

Du som producerar församlingsblad är välkommen att prata om bildval, rubriksättning, textlängder, målgrupper och att arbeta som redaktör. I Örebro.

Start 12/9 Griftetal i fokus

Ser du griftetalet som en viktig del av ditt arbete? Vill du arbeta med griftetalets språk och innehåll? Strängnäs stift erbjuder präster att i handledningens form arbeta med griftetal vid fem tillfällen. I Nyköping.

21/9 Anti-aging för rösten

Det är aldrig för sent att utveckla en god röst. En fortsättningsdag för de som deltagit vid tidigare tillfälle, på Stiftsgården Stjärnholm.

23/9 Grundkurs Kyrksam

24-25/9 Grundkurs Kbok

26/9 Grundkurs KOB

30/9-3/10 Andlig vägledning 2019-20 + retreat

Andlig vägledning i Ignatiansk anda 2019-2020 inleds med retreat på Bjärka Säby 30/9-3/10. Därefter vägledning i grupp med träffar en gång i månaden under två terminer. För präster och diakoner samt andra medarbetare.

OKTOBER

1/10 Introdag för nyanställda i församling

Dagen vänder sig till dig som är nyanställd i församling och inom Svenska kyrkan. På stiftskansliet och i Strängnäs domkyrka.

2-4/10 samt 22/11 Utvecklande ledarskap

Ett av Strängnäs stifts fokusområden är ledarskap. Vi vill nu inbjuda chefer och ledare i stiftet till en ledarskapsutbildning vars modell är framtagen av Försvarshögskolan. På Stiftsgården Stjärnholm.

2-3/10 Projektstöd – från idé till handling

Vill er arbetsgrupp planera ny diakonal verksamhet eller omforma redan befintlig? Kanske vill ni hitta strukturer för att ta emot praktikanter långt ifrån arbetsmarknaden eller hitta finansiering för ert flykting- och integrationsarbete? På Stiftsgården Stjärnholm.

8-10/10 Åter till Källan

Möjlighet till fördjupning kring kyrkans tro, lära och liv, tidigare Källan X:5. För

den som deltagit i någon av Källans kursomgångar. På Stiftsgården Stjärnholm.

15/10 och 16/10 Administrationsträffar

Informationsmöten om de gemensamma administrativa systemen. Kumla församlingshem resp. Stiftsgården Stjärnholm.

18/10 Nätverksträff för informatör/kommunikatör

21/9 och 5/10 Diakoni för förtroendevalda

Svenska kyrkan behöver förtroendevalda som kan stötta och styra församlingens diakonala uppdrag. Har du den kunskap som behövs? På Stiftsgården Stjärnholm resp. kursgården Solliden, Örebro.

NOVEMBER

18-19/11 samt 28/1-2020 Grundutbildning för miljödiplomerare

Grundutbildning för miljödiplomerare inom Svenska kyrkans miljödiplomering för en hållbar utveckling. För församlingsaktiva; anställda, förtroendevalda eller volontärer.

8-10/11 Läger för små konfirmandgrupper på Stjärnholm

Har ni få konfirmander? Kanske är det svårt att arrangera ett helt läger med en liten grupp?

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING
VID DEFINITIV EFTERSÄNDNING
ÅTERSÄNDES TIDNINGEN MED
NYA ADRESSEN NOTERAD

Svenska kyrkan

STRÄNGNÄS STIFT

Strängnäs stift, Box 84, 645 22 Strängnäs

www.svenskakyrkan.se/strangnasstift

internwww.svenskakyrkan.se/strangnasstift

Gå ut och "Bedobedobedo"

SOCRATES SAYS: "To do is to be"

Jean-Paul Sartre says: "To be is to do"

And Frank Sinatra says: "Dobedobedoo"

Förlåt det mossiga gamla skämtet men i mina öron klingar det klockrent så här i försommartid när de allra flesta av oss hellre tänker på grönbete och påfyllnad.

För den som då får klockan att klämta extra klockrent för mig är Martin Lönnebo.

Han och hans fyra personlighetstyper:

Göra-människor

Vara-människor

Göra-vara människor och

Vara-göra människor

Göra-människor är sådana som gör och gör och gör.

Goda, nyttiga människor som fyller sin dag med arbete och flit

– dag ut och dag in tills orken tar slut och livslågan slocknar.

Och så blev det mest bara knegandet som livet fylldes med.

VARA-MÄNNISKOR ÄR tvärtom. De tar lätt på livet och seglar liksom omkring strax ovan markytan utan att någonsin riktigt komma till skott med något. Och så blev det mest bara ouppfyllda drömmar som livet fylldes med.

Göra-människor och vara-människorna finns det gott om, men alls inte lika många som göra-varamänniskorna. De är som folk är mest.

Emellanåt som jag själv. Som gör och gör och gör med målet att "vara" lite mer senare, när livet lugnar ner sig. Fast det tycks det aldrig göra.

För det finns alltid nya saker att ta tag i. Nyttiga, bra och viktiga saker som behöver göras och som bidrar till egnas och andras välbefinnande. Ingen skugga över det.

Men mycket "göra" och lite "vara" blir det.

Varat med Jesus – regelbunden bön, i det otolkade bibelordet, i bröd och vin.

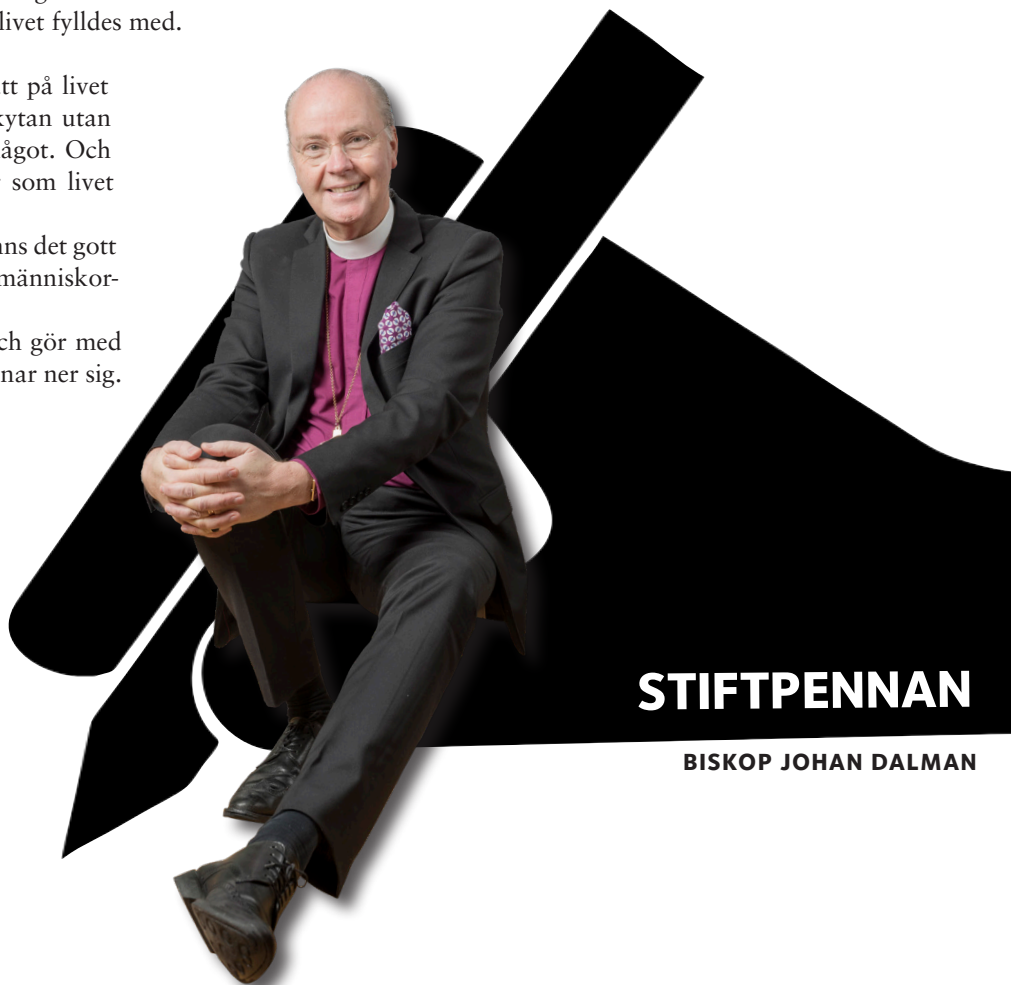
MEN HUR var det nu Frank Sinatra sjöng? Jo just det – för med hans ord på läpparna, men i omvänd ordföljd – blir allting så mycket bättre.

Inte säga Dobedobedo utan

Be – do – be – do – be – do: "Vara" först, och "göra" sedan.

Gå ut i sommarhagen och Bedobedobedo...

Kort sagt: Följa med och se!

STIFTPENNAN

BISKOP JOHAN DALMAN